

Ломейко О.П.

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри обладнання переробних і харових виробництв
ім. професора Ф.Ю. Ялпачика
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

ЯКІСНА ВИЩА ОСВІТА В ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ НА ОСВІТНЬОМУ ПОРТАЛІ ТДАТУ

Анотація. У статті представлено досвід використання освітнього порталу ТДАТУ (Таврійського державного агротехнологічного університету) як ефективної платформи для забезпечення дистанційного навчання. Акцент зроблено на особливостях організації навчального процесу, перевагах та недоліках, а також на ключових аспектах, що сприяють підвищенню якості освіти в онлайн-форматі.

Ключові слова: якісна освіта, дистанційне навчання, Освітній портал, ТДАТУ, технології онлайн-навчання.

Lomeiko O. Quality higher education in distance format on the TDATU educational portal. The article presents the experience of utilizing the TDATU Educational Portal (Tavria State Agrotechnological University) as an effective platform for providing distance education. Emphasis is placed on the features of the educational process organization, advantages and disadvantages, as well as key aspects that contribute to improving the quality of education in an online format.

Key words: quality education, distance learning, Educational Portal, TDATU, online learning technologies.

Актуальність. Зі стрімким розвитком цифрових технологій та поширенням інтернет-ресурсів дистанційне навчання стає невід'ємною частиною сучасної системи вищої освіти. Виклики, пов'язані з пандемією COVID-19, спричинили ще більш активне впровадження віддаленого формату в навчальний процес і показали важливість швидкої адаптації навчальних закладів до нових умов. Така форма освіти не лише

забезпечує безперервність навчання в умовах кризових ситуацій, а й відкриває доступ до навчання для більш широкої аудиторії. На тлі глобалізації освіти та переходу до дистанційного формату зростає попит на освітні платформи, які відповідають високим стандартам якості. В Україні освітні платформи таких університетів, як Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (ТДАТУ), активно інтегруються в освітній процес, сприяючи ефективній організації дистанційного навчання [2, с. 54].

Метою статті є аналіз якості вищої освіти у дистанційному форматі, використовуючи приклад Освітнього порталу ТДАТУ. Основна увага приділяється оцінці ефективності функціоналу платформи, структурі навчальних матеріалів та інструментам, що забезпечують інтерактивність і підтримку якості навчання в онлайн-середовищі.

Огляд літератури зосереджений на аналізі досліджень, присвячених питанням організації та якості дистанційного навчання у закладах вищої освіти з урахуванням релокації та викладання в дистанційному форматі. Ряд наукових праць підкреслюють важливість структурованості освітніх платформ, адаптації навчальних матеріалів для самостійного опанування та наявності інтерактивних компонентів, таких як форуми, тести, онлайн-завдання, які дозволяють здобувачам вищої освіти отримувати негайний зворотний зв'язок. Особливий акцент у багатьох дослідженнях робиться на зручність використання та гнучкість цифрових освітніх середовищ, таких як Moodle, Google Classroom та ін.

Виклад основного матеріалу. Аналітичний огляд Освітнього порталу ТДАТУ спрямований на вивчення його технічних та функціональних можливостей, що забезпечують підтримку навчального процесу у дистанційному форматі. Основна увага приділяється таким аспектам: функціонал Освітнього порталу, технічні можливості, структура курсів та навчальних матеріалів. Аналіз зручності реєстрації, функцій безпеки, забезпечують конфіденційність та захист даних користувачів. Оцінка інтерфейсу порталу з погляду доступності та інтуїтивності, дозволяє здобувачам вищої освіти легко знаходити потрібні матеріали та завдання. Наявність чатів, форумів, відеоконференцій та інших комунікаційних інструментів, сприяють активній взаємодії між здобувачами та викладачами [4, с. 196]. Технічні можливості Освітнього порталу дозволяють аналізувати наскільки

портал адаптивний для використання на різних типах пристроїв, включно з мобільними телефонами та планшетами. Освітній портал досить швидко завантажується, що надає можливості легкого доступу до навчальних матеріалів.

Аналіз структури курсів на платформі переконує, наскільки вони логічно побудовані та адаптовані для дистанційного навчання, враховуючи послідовність тем, розподіл завдань і тестів. Якість контенту зводиться до різних типів контенту (відеолекції, презентації, текстові матеріали), що доречно з погляду їх зрозумілості, актуальності та відповідності навчальним цілям курсу. Дослідження різних форматів оцінювання, таких як тести, завдання для самоперевірки та автоматизовані системи, дозволяють оцінювати рівень знань здобувачів у режимі реального часу [1, с. 17].

Для оцінки ефективності та якості навчання на Освітньому порталі ТДАТУ системно проводиться опитування серед ключових користувачів – здобувачів вищої освіти і викладачів. Після опитування здобувачів вищої освіти було виявлено такі пріоритетні позиції роботи на Освітньому порталі: зручність користування порталом, якість матеріалів і ресурсів, інтерактивність та їх залученість. Опитування викладачів свідчить про легкість адаптації курсів, зручність взаємодії зі здобувачами вищої освіти, можливість різнопланового оцінювання, технічна підтримка та супровід від Навчально-наукового центру ТДАТУ та Центру інформаційних технологій і систем ТДАТУ.

Працюючи третій рік поспіль в дистанційному форматі, співробітниками університету були визначені основні переваги Освітнього порталу. Освітній портал ТДАТУ надає здобувачам вищої освіти постійний доступ до навчальних матеріалів незалежно від місця їхнього перебування чи часу доби. Такий підхід забезпечує гнучкість та можливість навчання у зручний для кожного здобувача час, що є критично важливим для сучасної освітньої системи, особливо у випадках, коли вони мають різні графіки або працюють паралельно з навчанням.

Однією з головних переваг дистанційного формату є те, що здобувачі вищої освіти можуть самостійно організовувати свій освітній процес [3, с. 161]. Вони мають змогу обирати зручний темп і розподіляти час, відведений на виконання завдань, що сприяє розвитку

відповідальності та навичок самостійного управління часом, які є корисними як у навчанні, так і в професійному житті. Платформа надає доступ до багатьох форматів навчальних матеріалів, таких як текстові документи, відеолекції, презентації та інтерактивні завдання, що дозволяє здобувачам обирати найбільш зручний спосіб вивчення матеріалу та поглиблювати знання за допомогою різних ресурсів. Інтерактивні завдання, зокрема, допомагають краще зрозуміти матеріал і застосувати знання на практиці [10, с. 12].

Освітній портал ТДАТУ має функціонал для проведення тестувань і використання автоматизованих систем оцінювання, що значно полегшує процес перевірки знань здобувачів вищої освіти. Такі системи дозволяють проводити тестування у зручний для здобувачів час і одразу отримувати результати. Автоматизоване оцінювання також надає можливість миттєвого зворотного зв'язку, що допомагає здобувачам швидко виявити свої слабкі місця та зосередитися на їх подальшому опрацюванні. Ці переваги роблять Освітній портал ТДАТУ ефективним інструментом для організації освітнього процесу в дистанційному форматі, забезпечуючи якісне навчання та підтримку гнучкості для здобувачів.

Освітній портал ТДАТУ побудований на платформі Moodle, одній із найпоширеніших систем для організації онлайн-навчання у світі. Moodle пропонує гнучкі можливості налаштування, адаптуючись до потреб освітнього процесу. Її структура дозволяє викладачам організовувати курси, завантажувати матеріали, створювати інтерактивні завдання та тестування, що допомагає в підтримці високого рівня організації навчання. Moodle також дозволяє інтегрувати інші освітні ресурси, що розширює можливості навчання. На Освітньому порталі ТДАТУ впроваджені різноманітні інструменти для взаємодії між учасниками освітнього процесу, що включає: форуми, чати, відеоконференції. Такі технічні та педагогічні можливості Освітнього порталу ТДАТУ дозволяють забезпечити повноцінний освітній процес у дистанційному форматі, підтримуючи інтерактивність, зручність і якість навчання [12, с. 297].

Курси організовані за модулями та темами, що дозволяє здобувачам освіти поступово проходити програму, зберігаючи при цьому цілісність освітнього процесу. Інтерфейс платформи інтуїтивно зрозумілий, що

спрощує навігацію, а структура курсів чітко розмежована на теоретичні та практичні завдання. Освітній портал містить легкий доступ до розділів курсів, має чітко визначені завдання і часові обмеження, що сприяє ефективному плануванню навчання.

Використання інтерактивних елементів, таких як тести, вправи для самоперевірки, а також форумів і чатів, підтримує постійний зворотний зв'язок та мотивує здобувачів до активної участі. Освітній контент розроблено з урахуванням різних потреб тих, хто навчається. Для візуалів створені презентації та графічні схеми; для слухачів – відеолекції; для тих, хто віддає перевагу практичному навчанню, – інтерактивні завдання та кейси. Така різноманітність підтримує індивідуальний підхід до навчання. Презентаційні матеріали добре структуровані, з чітким виділенням основних понять та ключових ідей. Вони доповнені зображеннями, таблицями та графіками, що полегшує сприйняття складних тем. Багато презентацій також містять інтерактивні посилання на додаткові ресурси для самостійного вивчення [6, с. 207].

На платформі доступні тести, які дозволяють здобувачам перевірити свої знання в кінці кожного модуля або теми. Завдання варіюються від простих питань на вибір до більш складних, що включають аналіз ситуацій або рішення проблем. Завдяки автоматизованій системі оцінювання, здобувачі вищої освіти миттєво отримують зворотний зв'язок, що підвищує ефективність засвоєння матеріалу. Лекції у форматі відео збагачують навчальний процес, даючи здобувачам освіти змогу прослуховувати матеріал у зручний час та з можливістю зупиняти або переглядати його знову. Відеоматеріали добре структуровані, забезпечені візуальним супроводом і дозволяють зберігати живий контакт з викладачем завдяки відеоформату.

Кейс-завдання є важливим інструментом для практичного засвоєння матеріалу, що особливо корисно в професійних дисциплінах. Вони розроблені на основі реальних або змодельованих ситуацій, що дозволяє здобувачам застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань. Представлені характеристики підтверджують високу якість освітнього контенту на Освітньому порталі ТДАТУ, що забезпечує комплексний підхід до навчання та враховує різні стилі і потреби здобувачів [9, с. 295].

Поряд із перевагами Освітнього порталу, слід виокремити виклики дистанційного навчання, долаючи які можна досягнути високого рівня якості освіти. Одним із ключових викликів дистанційного навчання є забезпечення рівного доступу для всіх здобувачів, оскільки не кожен має стабільний доступ до інтернету чи відповідні технічні ресурси [5, с. 140]. Регіональні відмінності в якості інтернет-з'єднання, відсутність сучасного обладнання у частини здобувачів освіти, зокрема тих, хто мешкає у сільських районах або має обмежені фінансові можливості, можуть негативно впливати на ефективність навчання та створювати бар'єри для рівного доступу до якісної освіти [8, с. 175].

Дистанційне навчання вимагає від здобувачів вищої освіти значного рівня самодисципліни та відповідальності, адже процес навчання значною мірою самостійний. Для деяких здобувачів освіти складно організувати власний освітній процес без прямого контролю з боку викладача, що може призводити до зниження мотивації, пропусків занять, а також до відкладання виконання завдань на останній момент. Навчання в онлайн-форматі також може спричиняти втрату відчуття навчальної спільноти, що додатково знижує залученість і дисципліну [7, с. 63].

Переходячи до дистанційного навчання, викладачі стикаються з необхідністю адаптувати свої методи та матеріали до нових умов. Для ефективного навчання онлайн потрібно змінювати структуру занять, зокрема зменшувати обсяги текстових лекцій і включати більше інтерактивних елементів. Виклики також виникають у забезпеченні залученості здобувачів, оскільки підтримка інтерактивності у віртуальному середовищі потребує розробки додаткових завдань, активностей та комунікаційних механізмів. Викладачі мають оволодіти новими інструментами для проведення занять, такими як відеоконференції та платформи для інтерактивної співпраці, що може вимагати додаткового навчання та часу. Зазначені труднощі потребують комплексних рішень на рівні університету, включно із наданням технічної підтримки, розробкою ресурсів для покращення самоорганізації здобувачів вищої освіти та підвищення цифрової кваліфікації викладачів [11, с. 237].

Для підтримки високого рівня залученості здобувачів і викладачів в онлайн-форматі важливо впроваджувати методи, які підвищують

мотивацію. Рекомендовані підходи включають гейміфікацію, що робить процес навчання більш привабливим, використання кейс-завдань для реалістичного застосування знань, а також колаборативні проекти, які розвивають навички командної роботи. Ці підходи сприяють активній участі в навчанні, формуючи мотивацію здобувачів до самостійного навчання, а викладачам дозволяють урізноманітнити викладацький підхід.

Для ефективного функціонування онлайн-навчання необхідна підтримка всіх учасників освітнього процесу. Забезпечення технічної допомоги та проведення тренінгів з цифрових навичок для викладачів і здобувачів вищої освіти є основою для створення стабільного навчального середовища. Це допомагає зменшити бар'єри в користуванні онлайн-платформами, сприяє більшій впевненості у роботі з цифровими інструментами та підвищує загальну якість дистанційного навчання. Дистанційне навчання на Освітньому порталі ТДАТУ, за умов врахування сучасних освітніх технологій, забезпечення мотиваційних елементів та надання необхідної підтримки, може стати ефективною та якісною альтернативою традиційній освіті, відповідаючи на потреби сучасного суспільства.

Висновки. Дистанційна форма навчання, особливо на базі Освітнього порталу ТДАТУ, підтверджує свою ефективність у сучасній вищій освіті, якщо доповнена інноваційними підходами. Використання інструментів, таких як інтерактивні завдання, адаптивні навчальні матеріали, відеолекції та інші мультимедійні елементи, сприяє збагаченню навчального процесу, роблячи його більш доступним, цікавим і ефективним. Такий підхід допомагає подолати деякі обмеження традиційної форми навчання та забезпечує здобувачів якісною освітою.

Література

1. Биков В. Ю., Задорожна Н. Т. Сучасні підходи та принципи побудови порталів. *Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору*: зб. наук. праць. 2004. С. 17–44.
2. Болтянський Б. В., Болтянська Л. О. Дистанційна освіта в умовах воєнного стану. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти*: збірник науково-методичних праць. Запоріжжя: ТДАТУ, 2024. Вип. 27. С. 54–59.

3. Землянська А. В. Технології трансляції в гуманітарних науках: досвід і сучасний стан. *Українські студії в європейському контексті. 2024. № 8. С. 161–170.*
4. Крамська З. М. Педагогічні умови формування готовності здобувача вищої освіти до інноваційної діяльності. *Українські студії в європейському контексті. 2024. № 8. С. 196–205.*
5. Ломейко О. П., Самойчук К. О., Олексієнко В. О. Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти в Таврійському державному агротехнологічному університеті. *Інженерна освіта у сфері харчової і готельної індустрії: виклики сьогодення. Тези Міжнародної науково-методичної конференції. 2019. С. 140–142.*
6. Любченко І. І., Сажієнко А. П. Формування активної життєвої позиції здобувачів освіти в умовах воєнного стану. *Українські студії в європейському контексті. 2024. № 8. С. 206–212.*
7. Поліхун Н. І., Постова К. Г., Сліпухіна І. А. Виклики дистанційного навчання. *Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2020. № 3.78. С. 63–69.*
8. Резниченко А. А., Шарова Т. М. Проблеми та переваги дистанційного навчання в умовах пандемії у закладах вищої освіти. *Українські студії в європейському контексті. 2021. № 4. С. 174–181.*
9. Семенов М. А. Сервісний супровід дистанційного навчання в переміщеному університеті. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2017. № 3. С. 295–302.*
10. Шарова Т., Шаров С. Дистанційне навчання в Україні: ризики та шляхи їх вирішення. *Молодь і ринок. 2024. № 4(224). С. 11–16.*
11. Шарова Т. М. Освітній портал як ефективний засіб забезпечення дистанційного навчання здобувачів вищої освіти. *Українські студії в європейському контексті. 2022. №5. С. 237–244.*
12. Шарова Т.М., Землянська А.В. Використання освітнього порталу в дистанційному навчанні: недоліки й переваги. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць. 2023. № 26. С. 297–303.*